

TED ANKARA KOLEJİ YUMRUBEL YERLEŞKESİNİN BAŞARILI MİMARLARI SEMRA & ÖZCAN UYGUR

Başarılı mimarisi ile dikkat çeken TED Ankara Koleji Yumrubel Yerleşkesinin arkasında birbirinden başarılı iki mimar var. Uygur Mimarlığın sahibi Mimar Semra ve Özcan Uygur çifti. Özcan Uygur 1974 Kolej mezunu. Semra Uygur ise bu proje sayesinde tam bir Kolejli olmuş. Uzun yıllar TED Ankara Koleji Yumrubel Yerleşkesi üzerinde çalışan Uygur çifti sonucu görmenin mutluluğunu yaşıyor.

Öncelikle sizleri tanıyabilir miyiz? İkimiz de 1980 yılında ODTÜ Mimarlık bölümünden mezun olduk. Mezun olduğumuz yıldan beri serbest mimar olarak mesleğimize devam ediyoruz. Mesleğimizdeki yerimizi katıldığımız ve kazandığımız yarışmalar ve yaptığımız diğer proje ve uygulamalar ile sağladık.



TED Ankara Koleji Yerleşkesi projesini

bir yarışma sonrası kazandınız. Bu projenin çıkış hikayesini sizden dinleyebilir miyiz? Bu projeyi tasarlamak ne kadar sürenizi aldı?

Semra Uygur: Biliyorsunuz Kolej Yenişehir'de bulunduğu yere adını vermiş ve uzun geçmişi olan bir okul. Zamanla şehrin bir parçası haline gelmiş ve yıllarca büyük öğrenci kitlelerini burada barındırmış büyük bir kurum.

TED Ankara Koleji yerleşke projesini tasarlama aşamasında eğitim nedir, eğitim alanı nasıl olmalıdır, öğrencilerin şehirden koparılması sorunu nasıl halledilebilir konuları üzerinde uzun uzun araştırmalar yaptık. Bu nedenle planladığımız yerleşkenin genel kurgusunu bir kent simülasyonu üzerine kurduk. Bir kent parçası gibi ele aldık. Yerleşkede yer alan sokaklar, meydanlar, sokaklar üzerindeki eğitim aktiviteleri ile kent havasını yarattığımızı düşünüyorum. 2 yılımız dolu dolu tasarımla geçti. İnşaat ihalesi yapıldıktan sonra da mesleki kontrollük çalışmalarımız devam etti. 1999 yılından itibaren hemen hemen her günümüzü Ankara Koleji için az yada çok birşeyler düşünerek geçirdik.

Özcan Uygur: Ankara Koleji, Türk eğitim sistemine alterna-

tif olabilecek bir iddia taşıyor. Biz de bu iddianın mekanını yaratmak üzere yola çıktık. Çağdaş bir okul nasıl olmalıdır sorusunun sonucuna ulaşmaya çalıştık. Gerçekte Kolej'in hazırlanmış olduğu program da tasarımımızın yönlendirmesinde etkili oldu. Bizce projemiz büyük oranda başarılı oldu. Mimari tasarım yapmak sadece işi kağıda dökmekten ibaret değil elbet. Tasarım

inşaatın bitimine kadar devam ediyor. İlk iki yılı da ikiyle çarpmak gerekir süre olarak, çünkü sabah dokuz akşam yirmi bir yirmi iki saatleri arasındaydı sadece ofiste çalışma zamanımız. Çok yoğun ve yıpratıcı bir dönem yaşadık. Gerçekte insan yaptığı işin sonucunu, ürünü görünce geçmişte yaşanan kötü anıları unutuyor.

Bu projenin uygulama aşamasında en çok hangi problemlerle karşılaştınız?

Semra Uygur: Aslında çok büyük problemler yaşadığımızı söyleyemeyiz. Çünkü yerleşkenin, projesinin elde edilme biçiminde, sürdürülmesinde ve imalatların yapılmasına yönelik olarak içinde müşvirliğin bulunduğu bir kurgu var. Bu kurgu içinde idare, mimar olarak biz ve idare adına hareket eden müşavirlik sistemi yer alıyor. Dolayısıyla projede belli olan ve proje mantığı içerisinde yapılması gereken imatlara ait tasarımların imalat aşamasında uygulanması bu sistem sayesinde mümkün oldu. Türkiye şartlarında Kolej'i bu haliyle elde edebildiysek bunu bu kurgu ile elde edebildik. Bu proje ile Türkiye'de daha önce yapılmamış birçok şeyi yapabileme imkanı bulduk.

Bunlar neler?

Semra Uygur: Çift katman arası yalıtımlı beton duvar, askı sistemli tuğla kaplama, eğimli ısı yalıtımı katmanı ile oluşturulan çatı. Yanılmıyorsa bunlar ülkemizde daha önce hiçbir projede uygulanmadı.

Özcan Uygur: Önerdiğimiz her uygulamanın esas amacı yapının daha uzun yıllar ayakta durabilmesi ve kendini yaşatabilmesi içindir. Bunları biz cesaretle önerdik. Önerilerimiz uygulandı. Çağdaş bir yapı ortaya çıktığına inanıyoruz. Türkiye’de bu standartlarda bir başka yapı kalitesi olduğunu düşünmüyoruz. Örneğin yapıların yalıtımını çok ciddi olarak ele aldık. Önerilerimiz ile okulun ısı kaybı yarı yarıya düşmüştür. Gün ışığından maksimum derecede yararlandık. Gün ışığı almayan hiçbir mekan yok. Bütün eğitim mekanları en rahat ışık almaları gereken yönden alıyor. Tasarımlarımız tümüyle çağdaş rasyonel çözümler, bu çözümler özgün tasarlanan detaylarla gerçekleşti, bu rasyonelliğin gerisinde, derinliğinde duygu yüklü mekanlar var elbet. Gün ışığının içerilere süzülüşü, duvarlarla öpüşmesi, yansımaları, mekana kattığı dinamizm, tasarımı yönlendiren de bu duygular elbet, yoksa mimari olmazdı.

Bu yerleşke ile Ankara Koleji ve Ankara sizce neler kazandı?

Semra Uygur: Bu büyüklükte ve kapasitede üniversite öncesi eğitim yerleşkesi ülkemizde bir ilk. Hem iyi bir tasarımla hem de iyi bir yapım yöntemiyle yapılmış olması Türkiye’ye eğitim ortamlarının niteliğinin ne olması gerektiği konusunda önemli girdiler sağladığını düşünüyorum. Çünkü eğitim ortamı insanın yaşantısı boyunca hep anılarıyla birlikte sakladığı bir yaşam süreci. Buranın öğrencilerin, yaşadıkları sürece eğitimlerine ait anılarını mekanla birlikte anımsayacakları bir yerleşke olduğunu düşünüyorum. Bunun ötesinde imalat açısından baktığımızda Ankara’ya iyi bir yerleşkenin çevresiyle, yapı kalitesi ve eğitime yaptığı işlev kalitesiyle neler kazandırabileceğini gösterdi. Eğitim yapısı yapıldığı dönemin ifadesini taşımalıdır. Orada yaşayan öğrenciyi kandırmaması gerekiyor. Yapının ne zaman ve nasıl yapıldığını ifade etmesi gerekiyor. Projemizde her şey yalın ve çıplak. Kolay kullanılmalı bir okul. Yaşlandığında da güzelliğini bozmayacak bir yerleşke.

Özcan Uygur: Eğitimle başka düşüncemiz, gerçek eğitimin derslik dışı alanlarda olduğu yönünde. Derslik dışı alanlar okulda sosyal aktivitelerin olduğu, interaktif ortamlardır. Öğrenciler sadece dersliklerde öğretmenlerden değil koridorda, sokakta, bahçede birbirlerinden öğreniyorlar önemli ölçüde. Bu düşüncenin mekansal ifadesi Kolej yerleşkesinin tüm kurgusunda hissedilir. Bir başka düşüncemiz, çağdaş kentsel kültürün kentsel çevrelerde olduğu şeklindedir. Kentsel mekanlar, bir anlamda karmaşanın olduğu, işlevlerin iç içe girdiği mekanlardır. Ankara Koleji yerleşkesinde bu düşüncenin ifadeleri de gerek iç gerek dış mekanlarda bulunur.

TED Ankara Koleji Yerleşkesinde yapılacak sosyal tesislerin planı henüz kağıda dökülmedi ama düşünce aşamasında olduğunu biliyoruz. Mezunlar Derneği binası olarak kullanılacak bu yapının nasıl bir işlevi olacak? Yerleşke ve öğrencilere neler kazandıracak?

Semra Uygur: Aslında okul yerleşkesi içerisinde bir sosyal tesis alanı var. Mezunlar Derneği ile Ankara Koleji Vakfı gerekli protokolü yaptılar sanıyorum. Okul yerleşkesi içerisinde daha önce sosyal tesis için ayırdığımız yerde yer alacak ama Me-



zunlar Derneği'nin kullanımına uygun yeni proje olacak. Mezunların kullanımına daha çok olanak verecek bir tesis olacak. Ama okulla da ilişkisi kopmayacak. İçerisinde daha çok spor, dinlenme ve rekreatif alanlarının olacağı bir sosyal tesis olacak. Böylece okulun, mezunlar tarafından daha çok kullanımına olanak sağlayacak. Yerleşke içerisine kazandırılacak bu sosyal tesis ile okul daha çok işlev kazanacak. Eğitimine devam edenler ile mezunların buluşması etkileşimleri daha güçlü olacak. Genel yapı programı olarak bahsedecek olursak açık ve kapalı spor alanları, restoran, kafe, çocuklar için açık ve kapalı alanlar ile idari birimler yer alacak.

Okul spor tesisleri ne durumda?

Özcan Uygur: Okulun idari, eğitim ve teknik alanları tam olarak bitmiş durumda ama spor, sanat ve sosyal tesisleri henüz inşa edilmedi. İnşa edilmeyen kısımların projeleri hazır. Spor tesisleri içerisinde uluslararası standartta 3000 kişilik kapalı spor salonu, ayrıca basketbol ve voleybol ant-

renman salonları, kapalı ve açık yüzme havuzu bulunuyor. Açık alanda tenis kortları var. Toplam 1500 kişinin kongre yapabileceği tiyatro, konferans merkezi yer alıyor. Tiyatro konferans merkezinde 800 izleyici kapasiteli ana salon ve 100, 200 ve 400 kişilik küçük salonlar bulunuyor. Bugün tamamlanmış olan spor birimleri okulların eğitim yapabilmeleri için gerekli asgari spor birimleridir.

Semra Uygur: TED'in şehir merkezinden Yumrubel'e yerleşmesinin nedeni de aslında Koleji'nin eğitim anlamında yüklendiği misyonları getirebilecek, eğitim alanları dışında sosyal, kültürel ve spor alanlarının eksikliğini gidermekti. Bunlar henüz tam anlamıyla gerçekleştirilemedi. Ama biliyoruz ki okul yönetimi eksikliklerin de bir an önce yapılması için büyük çaba sarf ediyor.

2004 yılında dokuzuncusu gerçekleştirilen Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Töreni'nde, Yapı Dalında TED Ankara Koleji Yumrubel Yerleşkesi Lise Yapısı ödüle layık görüldü. Bu ödülün kriterleri nelerdi?

Semra Uygur: Geleneksel olarak Mimarlık Odası her iki yılda üç kategoride başarılı bulduğu projelere ödüller veriyor. Proje, yapı, restorasyon ve yaşam çevresi dallarında yapılmış projelerin ve uygulamaların sahiplerini yüreklendirmek amacıyla veriyor bu ödülleri. Bu sergide yüzlerce proje jüri tarafından ele alınıyor, inceleniyor ve her alanda sadece belli sayıda proje ödüllendiriliyor. Bu ödülü almak bizi çok onurlandırdı.

Özcan Uygur: Bu ödülü kazanmanın bazı kuralları var. Örneğin yapı dalında ödül alabilmek için yapının mutlaka kullanılıyor olması gerekiyor. Bizim projemizde sadece lise binası ödül aldı çünkü o dönemde sadece o bina kullanılıyordu.

Binaların gri renkte olmasını neden tercih ettiniz?

Semra Uygur: Yapılarda gri rengini kullanmamızdaki amaç; yapıların sadece bir anda çarpılacak binalar olmamasıydı. Yeni yerleşkenin, rengini, kokusunu içindeki hareketini kullanıcılardan almasını ve zamanla içindeki hassasiyetlerin fark edilmesini istedik. Onun için yerleşke geneli iç mekanlar kendini yok eden renklerdir. Sadece sınıfların tanımlandırılması için renk kullandık. Diğer taraflar hep gri ağırlıklı. Kullandığımız malzemenin doğal rengi. Çocukların bütün ürettiklerini sergileyebilecekleri de bir alan yaratmak istedik. Ürünleriyle renklensin istedik. Ve burada yaşayan her çocuk kendinden bir şeyler de hissetsin diye uğraştık. Sakin, suskun, bir anda çarpılmayacak ama yaşarken içinde incelikleri fark edilecek bir tasarım gerçekleştirdiğimizi düşünüyorum, yapmak istediğimiz buydu.

Özcan Uygur: Malzemenin özü neyse onu kullandık. Beton bugün her yerde kullanılan, taşıyıcı, esnek ve rahat şekil verebilecek bir malzeme. Betonun da rengi gri. Gri her şeyle uyum sağlayabilecek bir renk. Üstüne bir renk koyduğunuzda da kendi suskun olarak geride bırakır. Betonun kul-

Ankara Koleji, Türk eğitim sistemine alternatif olabilecek bir iddia taşıyor. Biz de bu iddianın mekanını yaratmak üzere yola çıktık. "Çağdaş bir okul nasıl olmalıdır" sorusunun sonucuna ulaşmaya çalıştık.



lanma biçimi nedeniyle de Türkiye Hazır Beton Birliği'nin Onur Ödülüne layık görüldü. İçlerde grilik baskınken dışlarda, betonun grisi ile tuğla renginin birlikteliği var. Tuğla ağaçların ve çimin yeşiliyle çok uyumlu.

Diğer mesleki başarılarınıza değinebilir miyiz? Uygulanan diğer projeleriniz var mı?

Semra Uygur: Ankara'da Atatürk Kültür Merkezi Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Konser Salonu Kompleksi var. Konser salonu olarak yapılmış ilk yapı olacak. İnşaatı devam ediyor ama az para ayrılması nedeniyle yavaş ilerliyor inşaatlar. Komplekste 2000 kişilik konser salonu, 500 kişilik oda müziği salonu, sanatçı çalışma birimleri ve 800 otoluk kapalı otopark bulunuyor. Burası Atatürk Kültür Merkezi alanı içerisinde, Sıhhiye'de Ankara Adliyesi ile mevcut konser salonu arasında. Bunun hemen yanında eski demiryolu bakım hangarları vardı. Onların restorasyonlarını da içeren Ankara Çağdaş Sanatlar Müzesi ve Güzel Sanatlar Galerisi projemiz var. Onun da inşaatı devam ediyor. En kısa zamanda tamamlanacağını umut ediyoruz. Bunun dışında Yüksek İhtisas Hastanesi Sosyal Tesisleri tamamlandı kullanılıyor, Abdi İpekçi Parkına bakan yamaçta. Yarışma ile kazandığımız TBMM'si Milletvekilleri Çalışma binası projemiz var. Projeler tamamlandı ama inşaatla başlanmadı henüz. 70 000 m2 büyük bir proje. Mersin Defterdarlığı projemiz tamamlandı kullanılıyor. Yarışmasını kazandığımız başka proje ise Giresun Hükümet Konağı. Burası da kullanılıyor.

Yarışmalar mimarlık mesleğinin lokomotif görevini üstlenmiş durumda. Sizde birçok projenizi yarışmalar sayesinde kazandınız değil mi?

Semra Uygur: Evet çok haklısınız. Yarışmalar mimarlık mesleği için çok önemli bir jeneratör. □ş almanın, en iyisini elde etmenin ötesinde aslında yarışma ortamı, mimarlık meslek içi eğitiminin devam ettiği, yoğun araştırmaların yapıldığı bir alan. Bu yüzden yarışmalar desteklenmeli. Biz de şimdiye kadar yaptığımız projeleri genellikle yarışmalar sayesinde kazandık ve yaptık. Türkiye'de bütün kamu yapılarının yarışma ile elde edilmesi için bir yasa çıksa emin olun ki çok daha kaliteli işler yapılacaktır. Bu birçok Avrupa ülkesinde böyle uygulanıyor.

Özcan Uygur: Avrupa ülkelerinde tüm kamu yapılarını en az dört beş alternatif üzerinden seçim yaparak seçiyorlar. Hatta büyük projeleri uluslararası yarışmalara açıyorlar, çünkü amaç iyi proje elde etmek.

Uluslararası yarışmalara katılıyor musunuz?

Özcan Uygur: Aslında çok isterdik ama Kolej yerleşke projesi o kadar hayatımıza girdi ki başka projelerle ilgilenemedik. Yaklaşık 6 sene bu proje üzerinde çalıştık. Çünkü proje sadece kağıt üzerinde bitmiyor. Yukarıda değindiğim gibi bu altı yılın ilk iki yılı çok yoğun bir çalışma temposu içinde geçti.



Bu büyüklükte ve kapasitede üniversite öncesi eğitim yerleşkesi ülkemizde bir ilk. Hem iyi bir tasarımla hem de iyi bir yapım yöntemiyle yapılmış olması Türkiye'ye eğitim ortamlarının niteliğinin ne olması gerektiği konusunda önemli giridiler sağladığını düşünüyorum.

Özcan Bey yıllar sonra mezun olduğunuz okulun projesini yapmak nasıl bir duygu?

Elbette hem gurur hem heyecan verici. Ben Kolej'de yatılı okudum, yani Kolej'de yedi yıl 24 saat yaşadım. Anadolu'nun her yöresinden arkadaşlarımız vardı. Bu arkadaşlıklar halen devam eder. Bilinç altımızda tabii ki o yıllarda yaşadığımız olumlu ve olumsuz yönleri varmış, Kolej'in mekansal olarak elbette. Tasarımı yaparken bu bilinçaltındaki düşüncelerin etken olduğunu düşünüyorum. Mimar olarak, tasarımda insanları nasıl daha mutlu yaşıyoruz düşüncesiyle çalışırız, hele o ortamı daha önce yaşadığınız önermeler daha net oluyor elbet. Özlemimi duyduğum, hayal ettiğim Koleji yaptık diye düşünüyorum. Böyle bir yerleşkede ben de öğrenci olmayı çok isterdim doğrusu. Çoğu insandan da bu cümleyi işitince çok mutlu oluyorum. Herkesten çok olumlu tepkiler alıyoruz. Bu projeye başlamadan önce kızımız başka okuldaydı. Projeye başladıktan sonra Kolej'de, tasarladığımız düşlediğimiz okulda okusun diye onu sınavlara soktuk. Şimdi lisede, Kolej fiilen kızımızla yaşamaya devam ediyoruz.